

Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler

Skoleeiere skal i samarbeid med skoleledere sørge for at alle som gjennomfører sentralt gitt eksamen, har tilgang til et avgrenset antall nettbaserte hjelpemidler.

ARTIKKEL | Sist endret: 05.02.2026

Føringene gjelder kun *nettbaserte* hjelpemidler. Det er som tidligere også mulig å tilby hjelpemidler som er på papir, eller som er tilgjengelig offline. Egne føringer gjelder for eksamen i sikker nettleser.

Målsettingen med føringene er

- å sikre en mest mulig rettferdig og lik eksamensgjennomføring
- at elevene skal ha tilgang på kjente hjelpemidler som benyttes i opplæringen
- å bidra til at forskjellen mellom skoler ikke blir for stor

Eksamensoppgavene er fortsatt utformet på en slik måte at det ikke er nødvendig å ha tilgang på nettressurser eller andre hjelpemidler for å kunne svare på oppgavene. Elevene og de voksne deltakerne skal vise egen fagkompetanse ved å svare relevant på oppgavene. Hjelpemidler under eksamen skal være en støtte dersom elevene eller de voksne deltakerne for eksempel har behov for å sjekke stavemåter og fakta, eller henvise til kilder når de svarer på oppgavene.

^ Nettbaserte hjelpemidler til eksamen i grunnskolen

Utdanningsdirektoratet fastsetter hvilke hjelpemidler som er tillatt å benytte under sentralt gitt eksamen. Dette er obligatoriske nasjonale føringer for hjelpemiddelbruk til sentralt gitt eksamen i grunnskolen. Føringene gjelder for kommuner, friskoler og private skoler.

De nasjonale føringene innebærer at skoleeiere i samarbeid med skoleledere skal sørge for at elever og voksne deltakere har tilgang til et avgrenset antall

nettbaserte hjelpemidler under sentralt gitt eksamen i grunnskolen. Videre beskriver føringene et minimumskrav og et øvre tak for antall nettbaserte hjelpemidler som skoleeiere skal tilby alle sine eksamenskandidater.

Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler

Føringene beskriver hva skoleeiere og skoleledere har ansvar for.

Skoleeiers ansvar

Skoleeier skal sikre at alle elever og voksne deltakere har tilgang på et avgrenset utvalg nettbaserte hjelpemidler under sentralt gitt eksamen.

Krav til antall nettbaserte hjelpemidler

Kravene til utvalget er at skoleeier som minimum skal gi tilgang til to faglig relevante nettbaserte hjelpemidler. Dette gjelder samlet for fagene med sentralt gitt eksamen, ikke for hvert enkelt fag. Dersom skoleeier vil gi tilgang til mer enn minstekravet, er det en øvre grense, samlet for alle fag, på 15 forskjellige nettbaserte hjelpemidler til sentralt gitt eksamen.

De nettbaserte hjelpemidlene kan for eksempel være ordbøker eller andre faglige nettressurser som er brukt i opplæringen. Ordbøker, uansett språk, vil telle som ett nettbasert hjelpemiddel. For eksempel vil noen elever eller voksne deltakere kunne ha behov for ordbøker på eget morsmål eller førstespråk. Dersom det tilbys en eller flere nettbaserte ordbøker som hjelpemiddel, må skoleeier altså tilby minst ett annet nettbasert hjelpemiddel i tillegg for å ivareta minstekravet.

Utarbeide en samlet oversikt

Kommunale skoleeiere skal utarbeide en samlet oversikt over hvilke nettbaserte hjelpemidler elevene og de voksne deltakerne i egen kommune skal få tilgang til under sentralt gitt eksamen. Skoleeier skal også følge opp at skolene gir elever og voksne deltakerne tilgang til disse hjelpemidlene. Friskoler og private skoler skal også utarbeide en slik oversikt. For å unngå store ulikheter mellom skoler, bør friskoler og private skoler gjøre seg kjent med hvilke nettbaserte hjelpemidler de offentlige skolene i samme kommune tilbyr.

Skoleeier skal samarbeide med skoleledere og faglærere i utvelgelsen av nettbaserte hjelpemidler, slik at elever og voksne deltakerne kan få tilgang til relevante nettbaserte hjelpemidler skolene har brukt i opplæringen. Skolene må få den endelige oversikten i god tid før eksamen.

Ikke mulighet for samhandling eller kommunikasjon

Skoleeier skal sørge for at de nettbaserte hjelpemidlene ikke åpner for mulighet til samhandling og kommunikasjon, og at elevene eller de voksne deltakerne ikke har åpen tilgang til internett. Ordbøker skal ikke ha mulighet for oversettelse av fraser eller hele setninger.

Tillegg til den samlede oversikten

Nettbaserte læremidler og lisenser kjøpt inn på skolenivå kommer i tillegg til oversikten som skoleeier har ansvar for. Det samme gjelder nettbaserte hjelpemidler som brukes til særskilt tilrettelegging.

Administrative og tekniske løsninger som er nødvendige for gjennomføring av eksamen skal heller ikke oppgis i oversikten over tillatte nettbaserte hjelpemidler.

Skoleleders ansvar

Skoleleder skal

- sørge for at elevene og de voksne deltakerne har tilgang til de nettbaserte hjelpemidlene på den felles oversikten fra skoleeier
- der det er relevant, sørge for at elevene og de voksne deltakerne har tilgang på lisensbaserte læremidler som skolen benytter i opplæringen
- sørge for at de lisensbaserte læremidlene er sikret mot samhandling og kommunikasjon
- sørge for at elever og voksne deltakere så tidlig i skoleåret som mulig får informasjon om hvilke nettbaserte hjelpemidler de kan bruke på eksamen, og at de får opplæring i hva som er hensiktsmessig hjelpemiddel- og kildebruk under eksamen
- samarbeide og gi innspill til skoleeier om aktuelle nettbaserte hjelpemidler til eksamen

På samme måte som tidligere må påkrevde offline-programmer i enkelte fag, for eksempel graftegner, være lastet ned på hver PC i forkant av eksamen.

Mulige konsekvenser dersom elevene ikke får tilgang til de nettbaserte hjelpemidlene

Dersom skoleeier eller skolen ikke ivaretar føringene for antall nettbaserte hjelpemidler, kan det bli regnet som formell feil under

eksamensgjennomføringen. Utdanningsdirektoratet kan i så fall annullere eksamen.

Dersom skoleeier i forkant av eksamen er kjent med at nettilgangen under eksamen vil være svært dårlig, bør skoleeier sørge for en reserveløsning. Dette kan for eksempel være å legge hjelpemidlene offline.

Under eksamen kan det være stor pågang på enkelte nettsider, og dette kan føre til at nettsidene henger eller oppleves som trege. Et tiltak for å forebygge slike problemer kan være at skoleeier for eksempel åpner for flere ordbøker.

^ Nettbaserte hjelpemidler til eksamen i videregående

Utdanningsdirektoratet fastsetter hvilke hjelpemidler som er tillatt å benytte under sentralt gitt skriftlig eksamen. Dette er obligatoriske nasjonale føringer for hjelpemiddelbruk til sentralt gitt eksamen i videregående opplæring. Føringerne gjelder for alle videregående skoler. Alle offentlige skoler skal tilby de nettbaserte hjelpemidlene som står på fylkeskommunenes felles oversikt. Eksamen kan deles inn i tre kategorier. De nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler gjelder kun for to av kategoriene, *eksamen med begrenset tilgang til internett* og *under del 2 av todelt eksamen*.

Eksamen i sikker nettleser (SEB) er tilpasset hvert enkelt eksamensfag, og har egne bestemmelser for tilgang til nettbasert hjelpemidler.

Informasjon til skoleeiere ved private skoler

Føringerne gjelder også for private skoler, selv om det er noen forskjeller. Private skoler som følger nasjonal sentralt gitt eksamen er forpliktet til å tilby et avgrenset utvalg nettbaserte hjelpemidler når det gjelder eksamen i kategorien begrenset tilgang til internett og under del 2 av todelt eksamen. For å unngå store ulikheter mellom skoler, anbefaler vi at private skoler bruker oversikten som er utarbeidet gjennom det fylkeskommunale samarbeidet. Skoleeier har anledning til å lage sin egen oversikt, men antall nettbaserte hjelpemidler til sentralt gitt eksamen, skal samlet sett ikke overstige antallet på fylkeskommunenes oversikt.

Utover dette gjelder de samme føringerne for skoleeiere og skoleledere for private skoler.

Fylkeskommunale skoleeiere har utarbeidet en felles oversikt over hvilke nettbaserte hjelpemidler som skal være tilgjengelig til sentralt gitt eksamen.

Oversikten er laget av en arbeidsgruppe på bakgrunn av forslag som hver enkelt fylkeskommune har innhentet fra sine skoler. Den skal justeres årlig.

Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler

Føringene beskriver hva skoleeiere og skoleledere har ansvar for.

[Se oversikt over nettbaserte hjelpemidler for videregående](#) (hos Novari IKS)

Skoleeiers ansvar

Tilgang til de samme hjelpemidlene for alle eksamenskandidater

Fylkeskommunene skal sikre at alle elever, voksne deltakere og privatister har tilgang til de nettbaserte hjelpemidlene som finnes på den samlede oversikten for alle fylkeskommunene.

Skoleeier skal formidle den samlede oversikten til skoleledelsen i god tid før eksamen.

Ikke mulighet for samhandling, kommunikasjon eller bruk av KI

Skoleeier skal sørge for at de nettbaserte hjelpemidlene ikke åpner for mulighet til kommunikasjon. Kandidatene skal heller ikke ha åpen tilgang til internett, eller mulighet for å bruke kunstig intelligens (KI). Ordbøker skal ikke ha mulighet for oversettelse av fraser eller hele setninger.

Tillegg til den samlede oversikten

Lisensbaserte læremidler som er kjøpt inn på skolenivå, kommer i tillegg til oversikten som er felles for alle fylkeskommuner. Det samme gjelder nettbaserte hjelpemidler som brukes til særskilt tilrettelegging for enkeltelever.

Administrative og tekniske løsninger som er nødvendig for gjennomføring av eksamen, skal heller ikke oppgis i oversikten over tillatte nettbaserte hjelpemidler.

Under eksamen kan det være stor pågang på enkelte nettsider, og det kan føre til at nettsidene henger eller oppleves som trege. Et tiltak for å forebygge slike problemer kan være at skoleeier for eksempel åpner for flere ordbøker.

LEXIN-ordbøkene er laget spesielt for minoritetsspråklige elever. Vi gjør oppmerksom på at ordboken i språkene norsk bokmål og nynorsk per nå ikke

er godkjent av Språkrådet til bruk i opplæring og under eksamen for andre elever.

Skoleleders ansvar

Skoleleder skal

- sørge for at kandidatene har tilgang til oversikten skoleeier har utarbeidet for sine skoler
- der det er relevant, sørge for at kandidatene har tilgang på de lisensbaserte læremidlene som skolen benytter i sin opplæring, og at de er sikret mot samhandling, kommunikasjon og bruk av KI
- sørge for at kandidatene i god tid får informasjon om hvilke hjelpemidler de kan bruke på eksamen, og at de får opplæring i hva som er hensiktsmessig hjelpemiddel- og kildebruk under eksamen
- gi årlig innspill til skoleeier om nettbaserte hjelpemidler som er aktuelle til eksamen

På samme måte som tidligere må offline-programmer som kreves i enkelte fag, for eksempel graftegner, være lastet ned på hver PC i forkant av eksamen.

Mulige konsekvenser dersom kandidatene ikke får tilgang til de nettbaserte hjelpemidlene

Dersom skoleeier eller skolen ikke ivaretar føringene for nettbaserte hjelpemidler i kategorien *eksamen med begrenset tilgang til internett og del 2 av todelt eksamen*, kan det bli regnet som formell feil under eksamensgjennomføringen. Utdanningsdirektoratet kan i så fall annullere eksamen.

Dersom skoleeier i forkant av eksamen er kjent med at nettilgangen under eksamen vil være svært dårlig, bør skoleeier sørge for en reserveløsning. Dette kan for eksempel være å legge hjelpemidlene offline.

Bakgrunn for de nasjonale føringene

Siden innføringen av Læreplanverket for Kunnskapsløftet har det vært en utvikling mot at stadig flere læremidler, oppslagsverk og ordbøker blir nettbaserte. Fra våren 2015 ble det derfor åpnet for at kandidater kunne få tilgang til noen utvalgte nettbaserte hjelpemidler under eksamen. Fra våren 2017 var det obligatorisk for skoleeiere og skoleledere å tilby et avgrenset utvalg nettbaserte hjelpemidler og

samordne for skolene. Våren 2018 har fylkeskommunene samarbeidet om en felles oversikt og det er innført nye nasjonale føringer.